

OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIENI DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO
(EGZAMIN RADCOWSKI – 2 KWIECZNIA 2025 r.)

Zdaniem zespołu do przygotowania zadań na egzamin radcowski, w stanie faktycznym zadania, uzasadnione jest wniesienie apelacji w imieniu pozwanego Tomasza Lwa.

1. Wyrok powinien zostać zaskarżony w całości.
2. Wartość przedmiotu zaskarżenia powinna zostać podana w kwocie 281 000 zł, zgodnie z art. 19 k.p.c. i art. 20 k.p.c.
3. Zdający, w zarzutach co do podstawy rozstrzygnięcia, podanych w apelacji zgodnie z art. 368 § 1¹ k.p.c., powinien wskazać:
  - A) fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalone przez sąd pierwszej instancji niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy:
    - a) w testamencie z 4 maja 2014 r. spadkodawca Jan Lew wydziedziczył synów Lecha Lwa i Romana Lwa, pozbawiając ich prawa do zachowku, dlatego udział powoda w spadku to 1/2, a podstawa do obliczenia zachowku to połowa tego udziału,
    - b) kwota 200 000 zł, którą powód Czesław Lew otrzymał w 2020 r. od ojca Jana Lwa nie była darowizną, lecz przekazanie tej kwoty wynikało z rozliczenia się przez Jana Lwa z synem Czesławem z majątku matki powoda, który Jan Lew nabył w drodze spadkobrania po śmierci żony;
  - B) fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy nieustalone przez sąd pierwszej instancji:
    - a) w treści testamentu z 4 maja 2014 r. Jan Lew nie podał żadnej z ustawowych przyczyn wydziedziczenia (wskazanych w art. 1008 k.c.);
    - b) w testamencie z 4 maja 2014 r. spadkodawca Jan Lew nie wydziedziczył synów Lecha Lwa i Romana Lwa, gdyż nie istniała żadna przyczyna wydziedziczenia;
    - c) w 2020 r. powód Czesław Lew otrzymał od ojca darowiznę w kwocie 200 000 zł, która podlega zaliczeniu na zachówek należny powodowi, podlega również doliczeniu do spadku i wpływa na ustalenie wysokości substratu zachowku oraz wysokości zachowku należnego powodowi,
    - d) substrat zachowku, po doliczeniu darowizny w kwocie 200 000 zł, którą powód otrzymał od ojca Jana Lwa, wynosi 1 324 000 zł, a należny powodowi zachówek to 165 500 zł jako połowa z 1/4 udziału spadkowego,
    - e) powód w całości otrzymał należny zachówek w kwocie 165 500 zł przez zaliczenie darowizny dokonanej na jego rzecz w 2020 r. przez ojca Jana Lwa w kwocie 200 000 zł.
4. Zdający powinien podnieść następujące zarzuty naruszenia prawa procesowego, które miały wpływ na wynik sprawy:
  - A) art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. przez błędne pominięcie dowodu z zeznań świadków Lecha Lwa, Romana Lwa i Olgi Kwiatek zasadnie zgłoszonych w celu ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (zgodnie z art. 227 k.p.c. i 232 k.p.c. oraz art. 6 k.c.), a tym samym dokonanie oceny i wyprowadzenie wniosków z materiału, który został zgromadzony z naruszeniem przepisów procesowych, przez co Sąd:

- błędnie ustalił, że Jan Lew w testamencie z 4 maja 2014 r. dokonał wydziedziczenia synów Lecha Lwa i Romana Lwa, pozbawiając ich prawa do zachowku,
- błędnie nie ustalił, że nie istniała żadna przyczyna wydziedziczenia Lecha Lwa i Romana Lwa, a Jan Lew w testamencie dał jedynie wyraz temu, że synowie z pierwszego związku nie powinni ubiegać się o zachówek, gdyż każdy z nich otrzymał już należne im części rodzinnego majątku w darowiznach od ich matki z jej majątku osobistego, jeszcze za jej życia, dzięki czemu są obecnie majątkowo dobrze sytuowani; natomiast Lech Lew i Roman Lew zgadzając się z oczekiwaniami ojca, odrzucili spadek,
- błędnie ustalił, że kwota 200 000 zł, którą powód Czesław Lew otrzymał w 2020 r. od ojca Jana Lwa, nie była darowizną z majątku Jana Lwa, natomiast przekazanie tej kwoty wynikało z rozliczenia się przez Jana Lwa z synem Czesławem Lewem z majątku matki powoda Jadwigi Lew, który Jan Lew nabył w drodze spadkobrania po śmierci żony,
- błędnie nie ustalił, że w 2020 r. powód Czesław Lew otrzymał od ojca Jana Lwa darowiznę w kwocie 200 000 zł, która podlega zaliczeniu na zachówek należny powodowi, podlega również doliczeniu do spadku i wpływa na ustalenie wysokości substratu zachowku oraz wysokości zachowku należnego powodowi,
- błędnie nie ustalił, że substrat zachowku, po doliczeniu darowizny w kwocie 200 000 zł, którą powód otrzymał od Jana Lwa, wynosi 1 324 000 zł, a należny powodowi zachówek to 165 500 zł jako połowa z 1/4 udziału spadkowego stanowiącego postawę do obliczenia zachowku ($1\ 324\ 000 : 4 = 331\ 000 : 2 = 165\ 500$ zł),
- błędnie nie ustalił, że powód w całości otrzymał należny zachówek przez otrzymanie (i zaliczenie) darowizny w kwocie 200 000 zł otrzymanej w 2020 r., na zachówek należny w kwocie 165 500 zł;

B) art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie dowolnej oceny treści, wiarygodności i mocy **zgromadzonego** w sprawie materiału, sprzecznie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, w wyniku czego Sąd:

- błędnie nie ustalił treści testamentu Jana Lwa - mimo że kopia testamentu została złożona do akt sprawy, a tym samym nie ustalił, że testament nie zawiera żadnej z ustawowych przyczyn wydziedziczenia,
- błędnie ustalił, że Jan Lew wydziedziczył w testamencie synów Lecha Lwa i Romana Lwa, przyjmując dowolnie, że podstawą takiego ustalenia jest wskazany testament oraz twierdzenia i zeznania powoda;
- błędnie nie ustalił, że w 2020 r. powód Czesław Lew otrzymał od ojca darowiznę w kwocie 200 000 zł, która podlega zaliczeniu na zachówek należny powodowi, przyjmując dowolnie, że podstawą pominięcia takiego ustalenia są twierdzenia i zeznania powoda; mimo że powód przyznał, że w tytule przelewu kwoty 200 000 zł dla powoda, Jan Lew podał, że jest to darowizna; nadto na darowiznę, jako podstawę przelewu, wskazał w swoich zeznaniach pozwany Tomasz Lew, podając, że wie od ojca - Jana Lwa, że była to darowizna; nadto zbiegło się to w czasie z darowizną, którą otrzymała matka pozwanego Olga Kwiatek, co wzmacniało zeznania pozwanego, że Jan Lew dokonał na rzecz syna Czesława Lwa darowizny, a nie jak twierdził powód, że rozliczył się z majątku po matce;

powód nie twierdził przy tym, że ojciec zrealizował przedawnione roszczenie o zachówek jako spadkobierca po Jadwidze Lew.

5. Zdający powinien podnieść zarzuty naruszenia przez Sąd następujących przepisów prawa materialnego:

A) co do wysokości udziału spadkowego, który by przypadął powodowi przy dziedziczeniu ustawowym stanowiącego podstawę obliczenia zachowku – naruszenie, przez niewłaściwe zastosowanie art. 991 § 1 k.c. w zw. z art. 931 § 1 k.c. oraz art. 992 k.c. w zw. z art. 1008 i 1009 k.c., w tym:

- a) naruszenie art. 1008 k.c. i art. 1009 k.c. w zw. z art. 948 § 1 i 2 k.c., przez niewłaściwe zastosowanie, gdyż testament Jana Lwa nie zawiera ustawowej przyczyny wydziedziczenia, która musi wynikać z treści testamentu, a prawidłowa wykładnia testamentu prowadzi do wniosku, że nie istniała żadna podstawa wydziedziczenia, tym samym Jan Lew nie wydziedziczył w testamencie swoich synów Lecha Lwa i Romana Lwa,
- b) art. 992 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie, gdyż Lech Lew i Roman Lew nie zostali wydziedziczeni, natomiast odrzucenie przez nich spadku (pomijając skuteczność) nie ma znaczenia dla ustalenia udziału spadkowego stanowiącego podstawę ustalenia zachowku, skoro zgodnie z tym przepisem przy ustalaniu tego udziału uwzględnia się także tych, którzy spadek odrzucili,
- c) naruszenie art. 991 § 1 k.c. w zw. z art. 931 § 1 k.c. przez (częściowo) niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że udział spadkowy powoda stanowiący podstawę do obliczenia zachowku wynosi 1/2 udziału w spadku, gdyż przy jego obliczaniu nie uwzględnia się Lecha Lwa i Romana Lwa jako wydziedziczonych, a podstawa do obliczenia zachowku to połowa tego udziału, gdy w rzeczywistości Lech Lew i Roman Lew nie zostali wydziedziczeni przez ojca i tym samym udział spadkowy powoda stanowiący podstawę obliczenia zachowku wynosi 1/4, a podstawa do obliczenia zachowku to połowa tego udziału.

B) co do obliczenia substratu zachowku – naruszenie, przez niezastosowanie art. 994 § 1 k.c. i niedoliczenie do spadku darowizny w kwocie 200 000 zł otrzymanej przez powoda od ojca Jana Lwa w 2020 r.

C) co do zaliczenia darowizny otrzymanej przez powoda od ojca Jana Lwa w kwocie 200 000 zł (podwyższającej substrat zachowku i zmieniając jego wysokość), a tym samym naruszenie przez błędne niezastosowanie, art. 996 § 1 k.c. i niezaliczenie darowizny otrzymanej przez powoda na należny mu zachówek.

W stanie faktycznym zadania nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy naruszenia przez Sąd:

- art. 991 § 2 k.c. przez nieprawidłową wykładnię i przyjęcie, że spadkobierca uprawniony do zachowku na podstawie art. 991 § 1 k.c. nie ma prawa do zachowania pełnej wartości należnego mu zachowku, a powód może żądać całej (błędnie obliczonej) kwoty od pozwanego, mimo, że ten wobec innych uprawnionych do zachowku ponosi odpowiedzialność tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej jego własny zachówek (wnioskowanie odpowiednio do regulacji z art. 1000 § 2 k.c.);

- art. 5 k.c., przez nieprawidłową wykładnię i przyjęcie, że przepis ten nie ma zastosowania w sprawie o zapłatę zachowku, gdy nadal może on mieć zastosowanie, poza zakresem działania art. 997¹ k.c. oraz może służyć do miarkowania wysokości zachowku – co jednoznacznie wynika ze stanowiska Sądu Najwyższego (wyrok SN z 14 marca 2018 r., II CSK 276/17).

6. Zdający powinien wnieść o:

A) zmianę zaskarżonego wyroku przez:

- oddalenie powództwa,
- obciążenie powoda kosztami procesu w całości;

B) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym, w tym zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na podstawie art. 380 k.p.c. apelujący powinien również wnieść o ponowne rozpoznanie wniosków dowodowych rozpoznanych postanowieniem Sądu Okręgowego o pominięciu dowodów z zeznań świadków oraz o pominięciu w części zeznań stron, wnosząc o dopuszczenie tych dowodów w postępowaniu apelacyjnym.